ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Національного університету
«Одеська юридична академія»

_____ Олег ТОЛОШАК

«26» серпня 2026 року

ВИСНОВОК

Національного університету «Одеська юридична академія» щодо дисертації Ковиршина Віктора Володимировича на тему: «Здійснення кримінального провадження щодо адвоката», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» (тема дисертації затверджена Вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» від 14 листопада 2023 року № 2)

Витяг
з протоколу засідання фахового семінару кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія»
№ 1 від 26 серпня 2026 року

Присутні:

Завідувач кафедри кримінального процесу, д. ю. н., професор Торбас О.О;
професор кафедри кримінального процесу, д.ю.н., професор Аленін Ю.П;
професор кафедри кримінального процесу, д.ю.н., професор Дрьомін В.М.;
професор кафедри кримінального процесу, д.ю.н., доцент Ракіпова І.В.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Стоянов М.М.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Волошина В.К.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Пожар В.Г.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Гуртієва Л.М.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Мурзановська А.В.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Смирнов М.І.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Федчун Н.О.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Підгородинська А.В. ***науковий керівник***;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Цитряк В.Я.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н. Степаненко А.С.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н. Завтур В.А.

З присутніх науково-педагогічних працівників кафедри 4 докторів юридичних наук та 11 співробітників кафедр (доценти кафедри кримінального

процесу і кандидати юридичних наук) – фахівців за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження Ковиршина Віктора Володимировича на тему: «Здійснення кримінального провадження щодо адвоката», поданого на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» щодо рекомендації до разового публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Доповідь здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії Ковиршина В.В. на тему: «Особливості співробітництва з Міжнародним кримінальним судом у кримінальному процесі», поданої на здобуття вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету, завдання, методологію дисертаційного дослідження, охарактеризував його об'єкт та предмет, виклав науково-практичну значимість роботи, надав відомості щодо впровадження результатів дослідження.

Обґрунтовуючи вибір дисертаційного дослідження, здобувач зазначає, що сучасний етап розвитку кримінального процесуального права характеризується стійкою тенденцією до диференціації процесуальної форми. Це зумовлено необхідністю адаптації механізму розслідування, розгляду та вирішення кримінальних правопорушень до специфіки конкретних правовідносин та статусу їхніх учасників, що дозволяє забезпечити належний баланс між публічними інтересами держави у розслідуванні правопорушень та приватними інтересами особи у захисті від необґрунтованого втручання. Диференціація кримінального провадження виступає пріоритетною умовою раціонального використання процесуальних засобів та досягнення результативності правосуддя, оскільки дозволяє враховувати особливі потреби учасників або специфічні завдання на різних стадіях кримінального процесу.

У цій системі особливе значення займає кримінальне провадження щодо адвоката, правова природа якого зумовлена унікальним професійним статусом цієї особи. Адвокатура є фундаментальним правовим інститутом, який реалізує суспільно значущу функцію захисту прав і свобод людини, залишаючись при цьому незалежним від держави. Враховуючи, що адвокат у кримінальному процесі безпосередньо протистоїть стороні обвинувачення, він перебуває у вразливому становищі через можливий незаконний вплив, тиск чи втручання у його професійну діяльність. Забезпечення незалежності адвоката є необхідною умовою ефективного функціонування механізму правосуддя та гарантування конституційного права кожного на отримання правничої допомоги.

Попри наявність законодавчо закріплених гарантій, практика здійснення кримінальних проваджень щодо адвокатів в Україні продовжує стикатися з численними викликами та нормативними колізіями. Суперечності між положеннями КПК України та спеціального законодавства часто призводять до неоднозначного тлумачення обсягу адвокатської таємниці та меж допустимого

втручання у професійну сферу захисника. Необхідність імплементації міжнародних стандартів та практики ЄСПЛ у вітчизняну систему судочинства вимагає наукового аналізу процесуальних гарантій адвокатської діяльності, що підтверджує актуальність пошуку нових шляхів вдосконалення порядку притягнення адвокатів до кримінальної відповідальності.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційне дослідження узгоджується із засадничими положеннями, визначеними в Комплексному стратегічному плані реформування органів правопорядку як частини сектора безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схваленому Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023, та виконано в межах плану науково-дослідної роботи кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» «Кримінальні процесуальні та кримінологічні механізми забезпечення соціально-політичної стабільності в умовах воєнних та поствоєнних трансформацій» у межах виконання теми науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Соціально-політична стабільність у період воєнних та поствоєнних трансформацій: правові, економічні, гуманітарні, інноваційно-технічні можливості в цифрову еру» на 2026–2030 роки, що підтверджує актуальність та цінність таких напрацювань. Тему дисертації затверджено рішенням вченої ради Національного університету «Одеська юридична академія» від 14 листопада 2023 року, протокол № 2.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та розроблення концептуальних засад диференціації кримінальної процесуальної форми у провадженнях щодо адвоката як спеціального суб'єкта, а також формування на цій основі науково підкріплених пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства та правозастосовної практики для забезпечення незалежності адвокатської діяльності та захисту адвокатської таємниці.

Для досягнення поставленої мети визначено наступні завдання:

- визначити кримінальну процесуальну форму як інтегративний правовий режим та підстави для її диференціації;
- розкрити специфіку правового статусу адвоката як спеціального суб'єкта, щодо якого здійснюється кримінальне провадження;
- проаналізувати міжнародні стандарти та практику ЄСПЛ у забезпеченні гарантій адвокатської діяльності у кримінальному провадженні;
- встановити особливості повідомлення про підозру адвоката;
- удосконалити процесуальні механізми затримання та застосування запобіжних заходів до адвокатів у кримінальному провадженні;
- визначити специфіку санкціонування та проведення обшуку в житлі чи іншому володінні адвоката;
- проаналізувати особливості тимчасового доступу до речей і документів адвоката;

- сформулювати пропозиції щодо внесення змін до кримінального процесуального законодавства України задля усунення колізій та посилення гарантій захисту прав адвокатів, відносно яких здійснюється кримінальне провадження.

Об'єктом дослідження є правовідносини, які виникають під час здійснення кримінального провадження щодо адвоката.

Предметом дослідження є кримінальне провадження щодо адвоката.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових та спеціальних методів пізнання, вибір яких зумовлений метою, завданнями, об'єктом та предметом роботи. Застосування цих методів у системній єдності дозволило забезпечити достовірність та обґрунтованість отриманих наукових результатів. Діалектичний метод пізнання правових явищ застосовано для дослідження динаміки розвитку кримінальної процесуальної форми та її трансформації в «інтегративний правовий режим здійснення кримінальної процесуальної діяльності». Цей метод дозволив проаналізувати сутність диференціації провадження щодо адвоката як адекватну відповідь держави на необхідність захисту професійного імунітету. Системно-структурний метод використано для визначення ознак кримінальної процесуальної форми як системи (режимності, статусної зумовленості, ієрархічності тощо), де умови та гарантії діють у нерозривному комплексі. Також за допомогою цього методу виокремлено етапи «двоетапної легітимації» статусу адвоката – інституційний та верифікаційний. Порівняльно-правовий метод став основою для аналізу міжнародних стандартів та практики ЄСПЛ, що дозволило імплементувати міжнародний досвід у вітчизняне законодавство. Формально-юридичний (догматичний) метод застосовувався під час аналізу норм КПК України (зокрема ст.ст. 161, 162, 236, 481) та Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» для виявлення термінологічних розбіжностей та правових колізій у питаннях адвокатської таємниці та суб'єктів повідомлення про підозру. Метод моделювання використано для розробки нових процесуальних алгоритмів та редакцій законодавчих норм, зокрема моделі «судової фільтрації» вилучених у адвоката матеріалів (ст. 236-1 КПК України) та стандарту «кваліфікованої обґрунтованості підозри». Герменевтичний метод дозволив глибше розкрити зміст оціночних категорій, таких як «завчасно» (щодо повідомлення Ради адвокатів), «обґрунтована підозра» та предметне наповнення «адвокатської таємниці». Метод правового прогнозування застосовано для обґрунтування пропозицій щодо внесення змін до КПК України (ст.ст. 87, 162, 184, 193, 233, 236, 481), спрямованих на посилення гарантій адвокатської діяльності та запобігання зловживанням з боку сторони обвинувачення.

Теоретичну основу дисертаційного дослідження становлять наукові праці провідних вітчизняних фахівців у галузі кримінального процесу, теорії права, судоустрою та адвокатури. Дослідження спирається на праці науковців, які досліджували диференціацію кримінальної процесуальної форми та особливі порядки кримінального провадження, наукові розробки у сфері забезпечення

професійних прав адвоката та захисту адвокатської таємниці, теоретичні дослідження інституту повідомлення про підозру, праці, присвячені проблемам застосування заходів процесуального примусу та затримання осіб, а також на загальнотеоретичні праці з правознавства, зокрема теорії правових режимів.

Нормативною основою роботи було чинне законодавство України, що регулює гарантії професійної діяльності адвоката та процедуру кримінального провадження щодо окремої категорії осіб, а саме Конституція України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», інші закони України, міжнародні стандарти організації та діяльності адвокатури (зокрема Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи та Конвенція Ради Європи про захист професії адвоката), прецедентна практика Європейського суду з прав людини, а також підзаконні нормативно-правові акти, рішення органів адвокатського самоврядування (Національної асоціації адвокатів України та Ради адвокатів України) тощо.

Емпіричну основу дослідження складають фактичні дані, що підтверджують стан правозастосування у досліджуваній сфері. Було проаналізовано понад 50 вироків, ухвал та постанов місцевих, апеляційних судів, а також Вищого антикорупційного суду та Верховного Суду.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у комплексному теоретичному обґрунтуванні та розробленні концепції диференціації кримінальної процесуальної форми у провадженнях щодо адвоката як особливого інтегративного правового режиму.

За результатами дисертаційного дослідження отримано наступні результати, що мають наукову новизну:

вперше:

- сформульовано авторське визначення кримінального провадження щодо адвоката, під яким слід розуміти встановлений законом самостійний інтегративний правовий режим у межах єдиної системи кримінального процесу, який через систему додаткових процесуальних гарантій та залучення спеціальних суб'єктів прийняття рішень (Генерального прокурора, його заступників та інших) забезпечує захист незалежності адвокатської діяльності та професійної таємниці від незаконного втручання під час здійснення кримінального переслідування. Об'єктом такої диференціації будуть виступати незалежність адвокатської діяльності та адвокатська таємниця, які, власне, і потребують окремого захисту в межах кримінального провадження;

- розроблено концепцію «двоетапної легітимації» професійного статусу адвоката, яка включає: 1) етап корпоративного набуття статусу (інституційний рівень), пов'язаний зі складанням присяги; та 2) етап публічно-правової легітимації (верифікаційний рівень), пов'язаний із внесенням відомостей про адвоката до ЄРАУ;

- виокремлено та науково обґрунтовано існування стандарту «кваліфікованої обґрунтованої підозри» щодо адвоката, під якою слід розуміти особливий стандарт кримінального процесуального доказування, який полягає у встановленні сукупності об'єктивних даних, що не лише вказують на

ймовірність причетності особи до злочину. а й змістовно спростовують професійний характер інкримінованих діянь;

- запропоновано та концептуально описано спеціальну процедуру «сортування» (sifting) матеріалів, вилучених у адвоката під час обшуку, які можуть містити адвокатську таємницю, відповідно до якої вилучені речі і документи опечатуються під час проведення обшуку без ознайомлення з їхнім змістом та передаються слідчому судді для одноосібного вирішення питання про можливість доступу до них стороною обвинувачення за участю самого адвоката;

- обґрунтовано існування в судовій практиці: 1) презумпції конфіденційності відомостей, якими володіє адвокат (слідчий судді (суд) в кожному випадку, коли до них надходить клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів особи, відомості про яку містяться в ЄРАУ, мають одразу зробити припущення, що такі відомості будуть містити адвокатську таємницю, а тому тимчасовий доступ до них можливий лише у випадку, якщо інше не буде доведено стороною, яка звертається з відповідним клопотанням); 2) тягаря доказування невіднесення відомостей, до яких планується отримати тимчасовий доступ, до адвокатської таємниці, який покладається на того учасника кримінального провадження, який звертається з відповідним клопотанням;

удосконалено:

- процесуальний механізм повідомлення про підозру адвокату шляхом законодавчого закріплення повноважень на підписання підозри за виконуючими обов'язки Генерального прокурора та керівників обласних прокуратур, а також встановлення обов'язку складання письмового доручення про вручення повідомлення про підозру прокурору, який здійснює процесуальне керівництво у кримінальному провадженні;

- порядок інформування органів адвокатського самоврядування про затримання адвоката шляхом закріплення в законодавстві уточнення, що таке повідомлення має відбутися не пізніше трьох годин з моменту затримання;

- порядок формування Єдиного реєстру адвокатів України шляхом формулювання уточнення щодо доцільності фіксації та відображення дати та часу внесення відомостей про кожну адресу робочого місця адвоката задля можливості оперативної верифікації приміщення, у якому планується або вже проводиться обшук, як такого, що використовується адвокатом у його професійній діяльності;

набуло подальшого розвитку:

- концепція кримінальної процесуальної форми, під якою слід розуміти не просто сукупність процедур, а встановлений законом інтегративний правовий режим здійснення кримінальної процесуальної діяльності. Такий режим через систему взаємопов'язаних умов та гарантій визначає обсяг та межі втручання держави у права людини залежно від завдань провадження та специфіки правового статусу його учасників. Таке розуміння дозволяє виділити ключові ознаки форми як правового режиму, зокрема системну цілісність,

функціональну (статусну) зумовленість, суб'єктивну винятковість, аксіологічну спрямованість, нормативну уніфікованість та телеологічність (цільову спрямованість);

- оцінка наслідків зупинення адвокатської діяльності з точки зору забезпечення гарантій у кримінальному провадженні. Доведено, що різні підстави зупинення права на заняття адвокатською діяльністю повинні мати різні правові наслідки для забезпечення гарантій прав адвокатської діяльності. Так, у випадку зупинення адвокатської діяльності за п. 3 ч. 1 ст. 31 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» судді мають застосовувати положення Глави 34 КПК України, адже зупинення права на заняття адвокатською діяльністю відбулося не за власною волею самого адвоката;

- позиція, відповідно до якої неповідомлення органу адвокатського самоврядування про затримання адвоката є порушенням порядку, встановленого кримінальним процесуальним законодавством. Спираючись на практику ВАКС та ЄСПЛ, обґрунтовано, що таке порушення слід розцінювати як істотне порушення прав людини, у зв'язку з цим запропоновано доповнити ч. 2 ст. 87 КПК України п. 6, який визначатиме неповідомлення органу адвокатського самоврядування про затримання адвоката як підставу для обов'язкового визнання отриманих доказів недопустимими.

Після завершення доповіді Ковиршин В.В. відповідав присутніми на такі поставлені запитання:

Професор кафедри кримінального процесу, д.ю.н., професор Аленін Ю.П. запитав, чому у дисертаційному дослідженні ви виступаєте проти традиційного тлумачення кримінальної процесуальної форми як сукупності процедур і умов, наполягаючи на її визначенні через категорію інтегративного правового режиму?

Ковиршин В.В. відповів, що використання терміна сукупність стосовно кримінальної процесуальної форми є некоректним, оскільки він вказує на відсутність чіткого порядку. Натомість кримінальне провадження має чіткі стадії, а всі процесуальні дії під час розслідування, розгляду та вирішення кримінальних правопорушень відбуваються не хаотично, а у певній послідовності, яка відповідає і нормам закону, і фактичним обставинам справи. Розуміння процесуальної форми як встановленого законом інтегративного правового режиму дозволяє виділити такі її ключові ознаки, як системна цілісність, функціональна статусна зумовленість, субєктивна винятковість та аксіологічна спрямованість. Диференціація кримінальної процесуальної форми у такому контексті виступає адекватним способом відповіді держави на необхідність врахування або особливих потреб конкретних учасників провадження, або специфічних завдань, які мають бути виконаними.

Доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Волошина В.К. запитала, у чому полягає сутність розробленої вами концепції двоетапної

легітимації професійного статусу адвоката і чому самого лише факту складення присяги недостатньо для активації гарантій кримінального провадження?

Ковиршин В.В. відповів, що для цілей кримінального провадження статус адвоката потребує дворівневого підтвердження. Перший етап — це корпоративне набуття статусу на інституційному рівні, що пов'язане із складанням присяги та видачею свідоцтва, яке створює внутрішні обов'язки лише для самого адвоката та органів самоврядування. Проте для правоохоронних органів як об'єктивних спостерігачів цей факт не є достатнім. Потрібен другий етап — публічно-правова легітимація на верифікаційному рівні, яка пов'язана з внесенням відомостей про адвоката до Єдиного реєстру адвокатів України (ЄРАУ). Відсутність відомостей про адвоката в Реєстрі фактично блокує дію спеціальних гарантій, оскільки уповноважені органи не мають законних підстав вважати особу спеціальним суб'єктом, який вимагає додаткових правових та процесуальних імунітетів.

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Смирнов М.І. запитав, чому ви вважаєте, що різні підстави зупинення права на заняття адвокатською діяльністю повинні мати різні правові наслідки для забезпечення процесуальних гарантій адвоката у кримінальному провадженні?

Ковиршин В.В. відповів, що юридичні наслідки припинення та зупинення адвокатської діяльності не є тотожними, оскільки мають різну юридичну природу. Не можна ототожнювати зупинення діяльності за власною заявою адвоката, що є його особистим волевиявленням, та зупинення внаслідок накладення дисциплінарного стягнення. Зупинення за заявою призводить до того, що повідомлення про підозру такій особі має відбуватися в загальному порядку. Водночас дисциплінарне стягнення є строковим заходом обмеження можливості здійснювати професійну діяльність, але воно не повинно стосуватися позбавлення гарантій. Саме тому у випадку зупинення права на заняття адвокатською діяльністю через дисциплінарне стягнення судді мають застосовувати положення Глави 34 КПК України, оскільки мета дисциплінарного стягнення не повинна поширюватися на інші аспекти професії та позбавляти адвоката його професійного імунітету.

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Цитряк В.Я., запитав, у чому полягає зміст запропонованого вами стандарту кваліфікованої обґрунтованості підозри щодо адвоката та як він має реалізовуватися на досудовому розслідуванні?

Ковиршин В.В. відповів, що закон прямо забороняє притягати адвоката до кримінальної відповідальності у зв'язку зі здійсненням ним професійної діяльності. Тому стандарт кваліфікованої обґрунтованості підозри вимагає від сторони обвинувачення не лише довести ймовірного вчинення кримінального правопорушення, а й змістовно спростувати професійний характер інкримінованих діянь. Слідчий та прокурор зобов'язані документально довести, що дії адвоката не є реалізацією його професійних прав або обов'язків,

наприклад, законними тактиками захисту клієнта чи поданням адвокатського запиту. Це унеможливлює використання кримінального переслідування як інструменту тиску за активну професійну позицію адвоката.

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Гуртієва Л.М. запитала, яким чином запровадження спеціальної процедури сортування (sifting) матеріалів унеможливить несанкціонований доступ слідчих органів до адвокатської таємниці під час проведення обшуку?

Ковиршин В.В. відповів, що відсутність процедури сортування створює ризик фактичного доступу сторони обвинувачення до конфіденційних даних інших клієнтів, які не мають стосунку до провадження. Запропонована процедура передбачає, що у разі проведення обшуку в адвоката всі речі та документи, які потенційно містять адвокатську таємницю, вилучаються та опечатуються без ознайомлення з їхнім змістом. Наступного робочого дня вони передаються слідчому судді. Слідчий суддя в окремому засіданні за обов'язкової участі адвоката здійснює сортування матеріалів, самостійно відокремлюючи відомості, що становлять адвокатську таємницю (які підлягають негайному поверненню), від доказів кримінального правопорушення, що виключає дискрецію сторони обвинувачення у цьому процесі.

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н. Стоянов М.М. запитав, як має діяти розроблена вами презумпція конфіденційності відомостей адвоката під час розгляду клопотань про тимчасовий доступ до речей і документів?

Ковиршин В.В. відповів, що на практиці існує серйозна колізія між КПК України, який обмежує заборону доступу лише листуванням захисника з клієнтом, та Законом про адвокатуру, який забороняє витребування будь-яких документів адвокатської діяльності. Оскільки клопотання про тимчасовий доступ часто розглядаються без участі володільця майна, адвокат позбавлений можливості заперечити проти доступу. Презумпція конфіденційності відомостей означає, що слідчий суддя у кожному випадку надходження клопотання про тимчасовий доступ до матеріалів особи, відомості про яку містяться в ЄРАУ, повинен одразу зробити припущення, що ці відомості містять адвокатську таємницю. Внаслідок цього тягар доказування невіднесення відомостей до таємниці покладається виключно на сторону обвинувачення, яка звертається із клопотанням.

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Мурзановська А.В. запитала, чому ви пропонуєте визначити неповідомлення ради адвокатів регіону про затримання адвоката як безумовну підставу для визнання отриманих доказів недопустимими?

Ковиршин В.В. відповів, що неповідомлення ради адвокатів позбавляє затриманого можливості оперативно отримати професійний захист та фіксувати зловживання з боку правоохоронних органів. Спираючись на практику Вищого

антикорупційного суду та ЄСПЛ, таке порушення процесуального порядку затримання є порушенням статті 5 Конвенції та свідчить про незаконність позбавлення особи свободи. Доповнення частини 2 статті 87 КПК України пунктом про неповідомлення органу адвокатського самоврядування про затримання адвоката як підстави для обов'язкового визнання отриманих доказів недопустимими змусить правоохоронні органи неухильно дотримуватися професійних імунітетів під загрозою втрати доказової бази.

Після відповідей на запитання виступив **науковий керівник** – доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Підгородинська Анастасія Вікторівна.

Науковий керівник зазначив, що автору вдалося виконати поставлені завдання та досягти поставленої мети, для чого було використано сукупність загальнонаукових та спеціальних методів і прийомів наукового пізнання, а саме: діалектичний метод, методи аналізу та синтезу, формально-юридичний метод, логіко-нормативний метод та ін.

Дисертація має наукову новизну, оскільки в ній наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової задачі, яка була поставлена перед дослідженням. Дисертація є першим у науці кримінального процесуального права комплексним дослідженням специфіки здійснення кримінального провадження щодо адвоката.

Автором було встановлено, що кримінальну процесуальну форму не слід розглядати виключно як сукупність специфічних умов чи процедур. Обґрунтовано авторське бачення, за яким кримінальна процесуальна форма – це встановлений законом інтегративний правовий режим здійснення кримінальної процесуальної діяльності, який через систему взаємопов'язаних умов та гарантій визначає обсяг та межі втручання держави у права людини залежно від завдань провадження та специфіки правового статусу його учасників. Таке розуміння дозволяє виділити ключові ознаки форми як правового режиму, зокрема системну цілісність, функціональну (статусну) зумовленість, суб'єктивну винятковість, аксіологічну спрямованість, нормативну уніфікованість та телеологічність (цільову спрямованість). Диференціація кримінальної процесуальної форми в такому контексті буде адекватним способом відповіді держави на необхідність врахування або особливих потреб учасників кримінального провадження, або специфічних завдань, які мають бути виконаними. Доведено, що кримінальне провадження щодо адвоката є самостійним диференційованим порядком, правова природа якого зумовлена особливим професійним статусом такої особи. Обґрунтовано, що кримінальне провадження щодо адвоката – це встановлений законом самостійний інтегративний правовий режим у межах єдиної системи кримінального процесу, який через систему додаткових процесуальних гарантій та залучення спеціальних суб'єктів прийняття рішень забезпечує захист незалежності адвокатської діяльності та професійної таємниці від незаконного

втручання. Доведено, що об'єктом такої диференціації будуть виступати незалежність адвокатської діяльності та адвокатська таємниця, які потребують окремого захисту в межах кримінального провадження. Це зумовлює перехід від ординарної форми до ускладненого режиму, який базується на необхідності захисту процесуального імунітету адвоката. Аргументовано, що для набуття особою статусу адвоката ключове значення має не лише факт та момент складання присяги, але й публічна верифікація такого статусу. У зв'язку з цим було сформульовано концепцію двоетапної легітимації професійного статусу адвоката, яка включає: 1) етап корпоративного набуття статусу адвоката (інституційний рівень), пов'язаний зі складанням присяги; 2) етап публічно-правової легітимації (верифікаційний рівень), пов'язаний із внесенням відомостей про адвоката до ЄРАУ. Обґрунтовано, що відсутність відомостей про адвоката в ЄРАУ фактично блокує дію спеціальних гарантій, оскільки уповноважені органи не мають законних підстав вважати особу такою, що має статус адвоката. У зв'язку з цим запропоновано зміни до Порядку ведення ЄРАУ щодо конкретизації строків внесення відомостей для забезпечення безперервності захисту професійних прав адвоката.

Основні результати дисертаційного дослідження Ковиршина В.В. пройшли належну апробацію шляхом публікації положень дисертацій у фахових виданнях та виступах, обговорень на науково-практичних конференціях.

Зміст дисертації свідчить, що дисертаційне дослідження Ковиршина В.В. виконано на високому науковому рівні, проаналізований значний обсяг теоретичного та нормативного матеріалу, робота містить ряд цікавих нових висновків та пропозицій. Дослідження ґрунтується на виваженій самостійній роботі над темою дисертації.

У процесі підготовки дисертації Ковиршин Віктор Володимирович плідно співпрацював з науковим керівником протягом усього терміну навчання в аспірантурі, результатом чого є написання дисертаційного дослідження. Здобувач виконав індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план у повному обсязі. Всі заплановані види робіт були виконані своєчасно.

Щодо загальної оцінки роботи Ковиршина Віктора Володимировича у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану вона оцінюється на відмінно.

Викладене дозволяє зробити висновок про те, що дисертація Ковиршина Віктора Володимировича на тему: «Здійснення кримінального провадження щодо адвоката» є самостійним науковим дослідженням, яке відповідає всім встановленим вимогам, може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії них наук за спеціальністю за спеціальністю 081 Право, галузі знань 08 Право у разовій спеціалізованій вченій раді, а її автор заслуговує, на основі захисту, присвоєння наукового ступеня доктора філософії.

У **обговоренні** дисертаційного дослідження брали участь:

Кандидат юридичних наук, доцент Гуртієва Л.М. відзначила високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Звернула увагу на високий рівень роботи. Вказала на те, що робота Ковиршина Віктора Володимировича «Здійснення кримінального провадження щодо адвоката», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального процесу, та може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Стоянов М.М. відзначив високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Порадив також провести анкетування працівників правоохоронних органів задля додаткової аргументації доцільності внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України. Вказав, що робота Ковиршина Віктора Володимировича «Здійснення кримінального провадження щодо адвоката», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального процесу, та може бути рекомендована до разового публічного захисту в спеціалізованій вченій раді.

Доцент кафедри Смирнов М.І. відзначив високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Відзначив, що робота Ковиршина Віктора Володимировича «Здійснення кримінального провадження щодо адвоката», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального процесу, та може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Мурзановська А.В. зазначила достатньо цікавий зміст дисертаційного дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Відзначила, що робота Ковиршина Віктора Володимировича «Здійснення кримінального провадження щодо адвоката», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального процесу, та може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Волошина В.К. відзначила обґрунтованість та повноту викладених основних наукових положень та доцільність використання розроблених практичних рекомендацій. Порадила звернути увагу на необхідність подання сформованих автором пропозицій до законодавчого органу України задля впровадження результатів дисертації у законотворчу діяльність. Відмітила значну емпіричну базу і кількість

публікацій дисертанта. Зазначила, що дисертаційне дослідження Ковиршина Віктора Володимировича «Здійснення кримінального провадження щодо адвоката», подане на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандадит юридичних наук Завтур В.А. відзначив високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Порекомендував провести опитування серед суддів щодо доцільності внесення змін до КПК України, які пропонують дисертанткою. Зазначив, що робота Ковиршина Віктора Володимировича «Здійснення кримінального провадження щодо адвоката», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Доктор юридичних наук, професор Алєнін Ю.П. констатував доцільність та слушність пропозицій та рекомендацій, відзначених у дисертаційному дослідженні. Зазначив, що дисертація Ковиршина Віктора Володимировича «Здійснення кримінального провадження щодо адвоката», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

На основі результатів обговорення присутніх на засіданні вирішили запропонувати наступний

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації Ковиршина Віктора Володимировича «Здійснення кримінального провадження щодо адвоката», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Сучасний етап розвитку кримінального процесуального права характеризується стійкою тенденцією до диференціації процесуальної форми. Це зумовлено необхідністю адаптації механізму розслідування, розгляду та вирішення кримінальних правопорушень до специфіки конкретних правовідносин та статусу їхніх учасників, що дозволяє забезпечити належний баланс між публічними інтересами держави у розслідуванні правопорушень та приватними інтересами особи у захисті від необґрунтованого втручання. Диференціація кримінального провадження виступає пріоритетною умовою раціонального використання процесуальних засобів та досягнення результативності правосуддя, оскільки дозволяє враховувати особливі потреби учасників або специфічні завдання на різних стадіях кримінального процесу.

У цій системі особливе значення займає кримінальне провадження щодо адвоката, правова природа якого зумовлена унікальним професійним статусом

цієї особи. Адвокатура є фундаментальним правовим інститутом, який реалізує суспільно значущу функцію захисту прав і свобод людини, залишаючись при цьому незалежним від держави. Враховуючи, що адвокат у кримінальному процесі безпосередньо протистоїть стороні обвинувачення, він перебуває у вразливому становищі через можливий незаконний вплив, тиск чи втручання у його професійну діяльність. Забезпечення незалежності адвоката є необхідною умовою ефективного функціонування механізму правосуддя та гарантування конституційного права кожного на отримання правничої допомоги.

Попри наявність законодавчо закріплених гарантій, практика здійснення кримінальних проваджень щодо адвокатів в Україні продовжує стикатися з численними викликами та нормативними колізіями. Суперечності між положеннями КПК України та спеціального законодавства часто призводять до неоднозначного тлумачення обсягу адвокатської таємниці та меж допустимого втручання у професійну сферу захисника. Необхідність імплементації міжнародних стандартів та практики ЄСПЛ у вітчизняну систему судочинства вимагає наукового аналізу процесуальних гарантій адвокатської діяльності, що підтверджує актуальність пошуку нових шляхів вдосконалення порядку притягнення адвокатів до кримінальної відповідальності.

Проблематикою оцінки особливостей здійснення кримінального провадження щодо адвоката взагалі та при проведенні окремих процесуальних дій зокрема переймалися такі вчені, як П.П. Андрушко, Н.М. Бакаянова, А.М. Бірюкова, І.В. Бондар, О.В. Вересюк, В. Вовнюк, А.Б. Войнарович, С.Г. Волкотруб, В.В. Гайворонська, О.З. Гладун, І.Ю. Гловацький, І.В. Гловюк, В.В. Драгунов, В.В. Заборовський, А.В. Іванцова, О.В. Капліна, К.П. Коваль, О.О. Козлов, В.О. Криворучко, О.П. Кучинська, Л.М. Лобойко, С.М. Логінова, О.В. Маленко, С.І. Маркін, О.В. Маслюк, Д. Михайленко, Л.П. Нестерчук, С.В. Оверчук, М.І. Пашковський, М.М. Погорецький, А.М. Подоляка, О.М. Посвистак та інші. Водночас у правовій доктрині фактично відсутні наукові роботи, які були б присвячені комплексному аналізу здійснення кримінального провадження щодо адвоката, що свідчить про актуальність обраної теми дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційне дослідження узгоджується із засадничими положеннями, визначеними в Комплексному стратегічному плані реформування органів правопорядку як частини сектора безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схваленому Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023, та виконано в межах плану науково-дослідної роботи кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» «Кримінальні процесуальні та кримінологічні механізми забезпечення соціально-політичної стабільності в умовах воєнних та повоєнних трансформацій» у межах виконання теми науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Соціально-політична стабільність у період воєнних та повоєнних трансформацій: правові, економічні, гуманітарні, інноваційно-технічні можливості в цифрову

еру» на 2026–2030 роки, що підтверджує актуальність та цінність таких напрацювань. Тему дисертації затверджено рішенням вченої ради Національного університету «Одеська юридична академія» від 14 листопада 2023 року, протокол № 2.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та розроблення концептуальних засад диференціації кримінальної процесуальної форми у провадженнях щодо адвоката як спеціального суб'єкта, а також формування на цій основі науково підкріплених пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства та правозастосовної практики для забезпечення незалежності адвокатської діяльності та захисту адвокатської таємниці.

Для досягнення поставленої мети визначено наступні **завдання**:

- визначити кримінальну процесуальну форму як інтегративний правовий режим та підстави для її диференціації;
- розкрити специфіку правового статусу адвоката як спеціального суб'єкта, щодо якого здійснюється кримінальне провадження;
- проаналізувати міжнародні стандарти та практику ЄСПЛ у забезпеченні гарантій адвокатської діяльності у кримінальному провадженні;
- встановити особливості повідомлення про підозру адвоката;
- удосконалити процесуальні механізми затримання та застосування запобіжних заходів до адвокатів у кримінальному провадженні;
- визначити специфіку санкціонування та проведення обшуку в житлі чи іншому володінні адвоката;
- проаналізувати особливості тимчасового доступу до речей і документів адвоката;
- сформулювати пропозиції щодо внесення змін до кримінального процесуального законодавства України задля усунення колізій та посилення гарантій захисту прав адвокатів, відносно яких здійснюється кримінальне провадження.

Об'єктом дослідження є правовідносини, які виникають під час здійснення кримінального провадження щодо адвоката.

Предметом дослідження є кримінальне провадження щодо адвоката.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових та спеціальних методів пізнання, вибір яких зумовлений метою, завданнями, об'єктом та предметом роботи. Застосування цих методів у системній єдності дозволило забезпечити достовірність та обґрунтованість отриманих наукових результатів. Діалектичний метод пізнання правових явищ застосовано для дослідження динаміки розвитку кримінальної процесуальної форми та її трансформації в «інтегративний правовий режим здійснення кримінальної процесуальної діяльності». Цей метод дозволив проаналізувати сутність диференціації провадження щодо адвоката як адекватну відповідь держави на необхідність захисту професійного імунітету. Системно-структурний метод використано для визначення ознак кримінальної процесуальної форми як системи (режимності, статусної зумовленості,

ієрархічності тощо), де умови та гарантії діють у нерозривному комплексі. Також за допомогою цього методу виокремлено етапи «двостапної легітимації» статусу адвоката – інституційний та верифікаційний. Порівняльно-правовий метод став основою для аналізу міжнародних стандартів та практики ЄСПЛ, що дозволило імплементувати міжнародний досвід у вітчизняне законодавство. Формально-юридичний (догматичний) метод застосовувався під час аналізу норм КПК України (зокрема ст.ст. 161, 162, 236, 481) та Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» для виявлення термінологічних розбіжностей та правових колізій у питаннях адвокатської таємниці та суб'єктів повідомлення про підозру. Метод моделювання використано для розробки нових процесуальних алгоритмів та редакцій законодавчих норм, зокрема моделі «судової фільтрації» вилучених у адвоката матеріалів (ст. 236-1 КПК України) та стандарту «кваліфікованої обґрунтованості підозри». Герменевтичний метод дозволив глибше розкрити зміст оціночних категорій, таких як «завчасно» (щодо повідомлення Ради адвокатів), «обґрунтована підозра» та предметне наповнення «адвокатської таємниці». Метод правового прогнозування застосовано для обґрунтування пропозицій щодо внесення змін до КПК України (ст.ст. 87, 162, 184, 193, 233, 236, 481), спрямованих на посилення гарантій адвокатської діяльності та запобігання зловживанням з боку сторони обвинувачення.

Теоретичну основу дисертаційного дослідження становлять наукові праці провідних вітчизняних фахівців у галузі кримінального процесу, теорії права, судоустрою та адвокатури. Дослідження спирається на праці науковців, які досліджували диференціацію кримінальної процесуальної форми та особливі порядки кримінального провадження, наукові розробки у сфері забезпечення професійних прав адвоката та захисту адвокатської таємниці, теоретичні дослідження інституту повідомлення про підозру, праці, присвячені проблемам застосування заходів процесуального примусу та затримання осіб, а також на загальнотеоретичні праці з правознавства, зокрема теорії правових режимів.

Нормативною основою роботи було чинне законодавство України, що регулює гарантії професійної діяльності адвоката та процедуру кримінального провадження щодо окремої категорії осіб, а саме Конституція України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», інші закони України, міжнародні стандарти організації та діяльності адвокатури (зокрема Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи та Конвенція Ради Європи про захист професії адвоката), прецедентна практика Європейського суду з прав людини, а також підзаконні нормативно-правові акти, рішення органів адвокатського самоврядування (Національної асоціації адвокатів України та Ради адвокатів України) тощо.

Емпіричну основу дослідження складають фактичні дані, що підтверджують стан правозастосування у досліджуваній сфері. Було проаналізовано понад 50 вироків, ухвал та постанов місцевих, апеляційних судів, а також Вищого антикорупційного суду та Верховного Суду.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у комплексному теоретичному обґрунтуванні та розробленні концепції диференціації кримінальної процесуальної форми у провадженнях щодо адвоката як особливого інтегративного правового режиму.

За результатами дисертаційного дослідження отримано наступні результати, що мають наукову новизну:

вперше:

- сформульовано авторське визначення кримінального провадження щодо адвоката, під яким слід розуміти встановлений законом самостійний інтегративний правовий режим у межах єдиної системи кримінального процесу, який через систему додаткових процесуальних гарантій та залучення спеціальних суб'єктів прийняття рішень (Генерального прокурора, його заступників та інших) забезпечує захист незалежності адвокатської діяльності та професійної таємниці від незаконного втручання під час здійснення кримінального переслідування. Об'єктом такої диференціації будуть виступати незалежність адвокатської діяльності та адвокатська таємниця, які, власне, і потребують окремого захисту в межах кримінального провадження;

- розроблено концепцію «двоетапної легітимації» професійного статусу адвоката, яка включає: 1) етап корпоративного набуття статусу (інституційний рівень), пов'язаний зі складанням присяги; та 2) етап публічно-правової легітимації (верифікаційний рівень), пов'язаний із внесенням відомостей про адвоката до ЄРАУ;

- виокремлено та науково обґрунтовано існування стандарту «кваліфікованої обґрунтованої підозри» щодо адвоката, під якою слід розуміти особливий стандарт кримінального процесуального доказування, який полягає у встановленні сукупності об'єктивних даних, що не лише вказують на ймовірність причетності особи до злочину, а й змістовно спростовують професійний характер інкримінованих діянь;

- запропоновано та концептуально описано спеціальну процедуру «сортування» (sifting) матеріалів, вилучених у адвоката під час обшуку, які можуть містити адвокатську таємницю, відповідно до якої вилучені речі і документи опечатуються під час проведення обшуку без ознайомлення з їхнім змістом та передаються слідчому судді для одноосібного вирішення питання про можливість доступу до них стороною обвинувачення за участю самого адвоката;

- обґрунтовано існування в судовій практиці: 1) презумпції конфіденційності відомостей, якими володіє адвокат (слідчий судді (суд) в кожному випадку, коли до них надходить клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів особи, відомості про яку містяться в ЄРАУ, мають одразу зробити припущення, що такі відомості будуть містити адвокатську таємницю, а тому тимчасовий доступ до них можливий лише у випадку, якщо інше не буде доведено стороною, яка звертається з відповідним клопотанням); 2) тягаря доказування невіднесення відомостей, до яких планується отримати тимчасовий доступ, до адвокатської таємниці, який покладається на того

учасника кримінального провадження, який звертається з відповідним клопотанням;

удосконалено:

- процесуальний механізм повідомлення про підозру адвокату шляхом законодавчого закріплення повноважень на підписання підозри за виконуючими обов'язки Генерального прокурора та керівників обласних прокуратур, а також встановлення обов'язку складання письмового доручення про вручення повідомлення про підозру прокурору, який здійснює процесуальне керівництво у кримінальному провадженні;

- порядок інформування органів адвокатського самоврядування про затримання адвоката шляхом закріплення в законодавстві уточнення, що таке повідомлення має відбутися не пізніше трьох годин з моменту затримання;

- порядок формування Єдиного реєстру адвокатів України шляхом формулювання уточнення щодо доцільності фіксації та відображення дати та часу внесення відомостей про кожну адресу робочого місця адвоката задля можливості оперативної верифікації приміщення, у якому планується або вже проводиться обшук, як такого, що використовується адвокатом у його професійній діяльності;

набуло подальшого розвитку:

- концепція кримінальної процесуальної форми, під якою слід розуміти не просто сукупність процедур, а встановлений законом інтегративний правовий режим здійснення кримінальної процесуальної діяльності. Такий режим через систему взаємопов'язаних умов та гарантій визначає обсяг та межі втручання держави у права людини залежно від завдань провадження та специфіки правового статусу його учасників. Таке розуміння дозволяє виділити ключові ознаки форми як правового режиму, зокрема системну цілісність, функціональну (статусну) зумовленість, суб'єктивну винятковість, аксіологічну спрямованість, нормативну уніфікованість та телеологічність (цільову спрямованість);

- оцінка наслідків зупинення адвокатської діяльності з точки зору забезпечення гарантій у кримінальному провадженні. Доведено, що різні підстави зупинення права на заняття адвокатською діяльністю повинні мати різні правові наслідки для забезпечення гарантій прав адвокатської діяльності. Так, у випадку зупинення адвокатської діяльності за п. 3 ч. 1 ст. 31 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» судді мають застосовувати положення Глави 34 КПК України, адже зупинення права на заняття адвокатською діяльністю відбулося не за власною волею самого адвоката;

- позиція, відповідно до якої неповідомлення органу адвокатського самоврядування про затримання адвоката є порушенням порядку, встановленого кримінальним процесуальним законодавством. Спираючись на практику ВАКС та ЄСПЛ, обґрунтовано, що таке порушення слід розцінювати як істотне порушення прав людини, у зв'язку з цим запропоновано доповнити ч. 2 ст. 87 КПК України п. 6, який визначатиме неповідомлення органу

адвокатського самоврядування про затримання адвоката як підставу для обов'язкового визнання отриманих доказів недопустимими.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані в дисертації висновки можуть бути використані в:

- науково-дослідній роботі – для подальших наукових досліджень теоретичних проблем диференціації кримінальної процесуальної форми та її функціонування як інтегративного правового режиму; розроблення доктринальних засад функціонального імунітету адвоката та механізмів захисту адвокатської таємниці у кримінальному провадженні;

- правотворчій діяльності – для удосконалення нормативної регламентації особливого порядку здійснення кримінального провадження щодо адвокатів (Глава 37 КПК України) та гармонізації норм КПК із ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»; впровадження у кримінальне процесуальне законодавство спеціальної процедури «сортування» (sifting) вилучених у адвоката матеріалів тощо;

- правозастосовній діяльності – для забезпечення єдності у застосуванні положень кримінального процесуального законодавства під час повідомлення адвокату про підозру на основі стандарту «кваліфікованої обґрунтованості»; при вирішенні слідчими суддями питань про надання тимчасового доступу до речей і документів адвоката з урахуванням презумпції конфіденційності відомостей, що знаходяться у адвоката; для запобігання порушенням прав при затриманні адвокатів та визнання доказів недопустимими у разі ігнорування їхнього спеціального статусу;

- навчальному процесі – при викладанні дисципліни «Кримінальний процес», а також спеціальних курсів «Сучасні проблеми кримінального та кримінально-процесуального права», «Актуальні питання сучасного кримінального провадження» (Акт впровадження Національного університету «Одеська юридична академія» від 10 серпня 2026 року).

Особистий внесок здобувача. Викладені в дисертації положення, які виносяться на захист, розроблені автором особисто.

Апробація результатів дисертації. Положення та висновки дисертаційного дослідження обговорювалися під час засідання кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія». Основні результати дослідження були оприлюднені на: міжнародній науково-практичній конференціях Кримінальна юстиція: український шлях (м. Львів, 22 травня 2026 року); Криміналістика майбутнього: цифрові інновації, штучний інтелект, глобальні виклики та загрози (м. Одеса, 05 червня 2026 року).

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження відображено у п'яти наукових публікаціях, у тому числі в трьох статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України, а також двох тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Список публікацій здобувача, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації

Публікації, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Ковиршин В.В. Щодо сутності та ознак кримінальної процесуальної форми. *Європейські перспективи.* 2024. № 2. С. 459-463. DOI: https://doi.org/10.71404/EP.2024.2.68

2. Ковиршин В.В. Кримінальна процесуальна форма щодо окремих категорій осіб (адвокатів) як прояв диференціації правового режиму. *Наше право*. 2025. № 3. С. 552-557. DOI: https://doi.org/10.71404/NP.2025.3.75

3. Ковиршин В.В. Гарантії захисту адвокатської таємниці у кримінальному провадженні. *Право.ua*. 2026. № 1. С. 760-766. DOI: https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2026.1.97

Список публікацій здобувача, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації та додатково відображають її наукові результати

1. Ковиршин В.В. Особливості повідомлення про підозру адвокату. *Кримінальна юстиція: український шлях*: матеріали круглого столу (22 травня 2026 року) / Н.Р. Лащук, І.Р.Серкевич Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2026. С. 269-271.

2. Ковиршин В. Специфіка затримання адвоката у кримінальному процесі. *Криміналістика майбутнього: цифрові інновації, штучний інтелект, глобальні виклики та загрози*: збірник матеріалів міжнар. наук.–практ. конф. (м. Одеса, 5 черв. 2026 р.) / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, , О. Катарага, Д. Кішко, В. Шепітько, Д. Колодін, А. Колодіна Л. Аркуша, та ін.]; Нац. ун-т «Одеська юридична академія», кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології; Національний центр судових експертиз при Міністерстві юстиції Республіки Молдова; Одеський науково–дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України, Міжнародна громадська організація «Конгрес криміналістів». Одеса: НУ «ОЮА», 2026. С. 439-441.

Характеристика особистості здобувача. Ковиршин Віктор Володимирович, 28.12.1993 р.н., має вищу юридичну освіту. У 2015 році закінчив Національний університет «Одеська юридична академія». Наразі здійснює адвокатську діяльність.

Особистий внесок здобувача. Викладені в дисертації положення, які виносяться на захист, розроблені автором особисто.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана сучасною науковою мовою, стиль викладання відповідає прийнятному у науковій літературі й забезпечує легкість та доступність сприйняття наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження.

Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора

філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами).

Загальний висновок. Враховуючи викладене вважаємо, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Ковиршина Віктора Володимировича на тему «Здійснення кримінального провадження щодо адвоката», відповідає спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами) та **рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».**

У результаті відкритого голосування учасники засідання фахового семінару в кількості 14 осіб подали голоси «за». Ніхто із учасників фахового семінару не проголосував «проти» рекомендації дисертаційної роботи Ковиршина Віктора Володимировича до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді. Науковий керівник Підгородинська А.В. участі в голосуванні не приймав.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про дисертаційне дослідження Ковиршина Віктора Володимировича на тему «Здійснення кримінального провадження щодо адвоката», представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Ковиршина Віктора Володимировича відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами).

3. Рекомендувати дисертацію Ковиршина Віктора Володимировича на тему «Здійснення кримінального провадження щодо адвоката», до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

4. Запропонувати Вченій раді склад наступний разової спеціалізованої вченої ради для проведення публічного захисту:

Голова: професор кафедри оперативно-розшукової та поліцейської діяльності Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор Самойленко Олена Анатоліївна;

Рецензент: доцент кафедр кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент Пожар Вадим Георгійович;

Рецензент: доцент кафедр кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», PhD в галузі права Сидорчук Владислав Васильович.

Офіційний опонент: директор Навчально-наукового інституту інформаційної безпеки та стратегічних комунікацій Національної академії Служби безпеки України, д.ю.н., старший дослідник Погорецький Микола Миколайович;

Офіційний опонент: асистент кафедри кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, к.ю.н., доцент Марочкін Олексій Іванович.

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 14; проти – немає; утримались – немає; науковий керівник участі у голосуванні не приймав.

Головуючий на засіданні,
завідувач кафедри кримінального процесу
Національного університету
«Одеська юридична академія»,
доктор юридичних наук, професор Олександр ТОРБАС